

Peter Huber

Sindelagsskiftet i Sydslesvig

Når jeg i dag, i en alder af 64 år, skal svare på spørgsmålet hvordan jeg oplevede sindelagsskiftet i Sydslesvig efter krigen, kan det kun ske ud fra mine egne subjektive iagttagelser.

Jeg var umyndig og kun iagttager af det der skete rundt omkring mig. Mine forældre kunne skifte sindelag. Jeg kunne kun, på et senere tidspunkt, bekræfte eller korrigere deres afgørelser, så vidt det altså berørte mig. Tænker jeg tilbage til den tid, så er det, som om jeg står stille og iagttager livet og hændelserne i min omverden. Det, der er blevet tilbage i min erindring, er præget af min evne til at opfatte og registrere det oplevede. Mens jeg iagttog tingene, blev det hele kværnet og blandet med de følelser og individuelle vurderinger, jeg havde i de givne situationer. Det hele blev så nedlagt i hukommelsen. Da der overvejende er solskin i de scener jeg graver frem nu, er jeg overbevist om, at jeg for altid har glemt mange regndage med deres hændelser.

Mine familierødder

Mine forældre på min faders side var bjergbønder i grænseområdet til Nord-Tyrol. En Huber var engang indvandret dertil fra Schweiz. Slægtgården har i flere hundrede år været i familiens eje. Stamtavlen, som blev gravet frem i forbindelse med »Arischer Nachweis«, afslører, at der er familiære bindinger til næsten alle gårde i området.

Min bedstefar var ikke den førstefødte, og derfor måtte han forlade gården. Han flyttede ind til München, og her blev min far født. Også min mor var fra München. De var børn under første verdenskrig og voksede op uden fædre. Da min mor yderligere mistede sine onkler i Frankrig, arvede hun sin families gård ved Furstenfeldbruck. Den blev solgt. Pengene gik dog tabt ved inflationen.

Begge forældre var stærkt præget af krigsoplevelserne 1914 -18, under soldateropstanden og kontrarevolutionen i München. Et normalt familieliv fik de ikke i deres barndom. Min farmor fordelte tre af sine fire børn på klostere i Niederbayern, en slags kostskoler, som blev drevet af nonner og munke. Min far blev uddannet som telegrafist ved marinen og lå i garnison i (Gel, Cuxhaven, Wilhelmshaven og Flensborg. Han blev forflyttet til luftvåbenet som teknisk officer indenfor flyvejning, og kom i den forbindelse til flyvepladsen Jagel og Seefliegerhorst i Slesvig. Omkring 1938/39 flyttede min mor med os fra Kiel til Slesvig, hvor vi kom til at bo i et kvarter særlig bygget for militærpersonalet fra garnisonen. Kvarteret var lidt af en ghetto, som var forskellig fra resten af Slesvig.

Mor fulgte med far fra garnison til garnison. Det var en flytten rundt hele tiden, og vi var næsten en familie uden far. Der var min mor, min tre år ældre søster og min tvillingebror. Far var der næsten aldrig. Vores hjem var den lejlighed, vi boede i for tiden. Under sådanne forhold kunne en overordnet hjemstavnsfølelse eller nationalfølelse ikke udvikle sig hos mig og mine søskende. Vores omverden var begrænset til det nærmeste nabolag, som man ovenikøbet, under de politiske forhold, helst holdt lidt på afstand.

Flygtningene

En varm eftermiddag i marts 1945 kom de. I et stort optog, med Hitler-}ugend i spidsen, blev de ledsaget og fordelt i de enkelte rækkehuse. Vi fik en moder med datter og en gammel bedstefar. Resten af flygtningefamilien var flyttet ind i nabolaget. Efter at vi havde set hvad de kom med forsvandt spændingen. En fælles kuffert, hver en rygsæk, det var alt.

Det blev lidt trangt hos os. De fik et værelse, men bevægede sig frit i køkkenet, bad og kælder. Jeg mener ikke at kunne huske, at der var en særlig modvilje mod dem. Det var situationen i al almindelighed, som var trykkende. Vi arrangerede os med vore flygtninge, og langsomt blev vi glade for, at vi ikke var straffet med de andre, som (Gut) war das alles viel »jreesser« (grofier). Hier, das ist alles »Nuscht nech« (dialekt=Nichts nicht).*

Der hvor de kom fra, på deres gods, var alt, efter sigende, større, bedre og mere velplejet end i Slesvig. Når de startede klagesangen blev de automatisk usympatiske, fordi vi jo var godt tilfreds med vores omverden. Vi kendte ikke andet.

Mange år senere, da vi stod i lære, måtte vi arbejde sammen med dem. Nogle af vore skolekammerater på teknisk skole var flygtninge fra Østprøjsen. Ved den lejlighed opdagede jeg, at de talte forskellige sprog. Nogle talte helt normalt, andre fik sig hurtig lært plattysk, men nogle havde Vorherre straffet med den mest forfærdelige dialekt fra Masuren. Det var dem vi lavede grin med.

Flygtningene oplevede, bedømte og accepterede vi som enkeltpersoner. Som abstrakt massebetegnelse og overbegreb var vi selvfølgelig negativt indstillet overfor dem. Særlig, da de ud fra deres nødsituation hurtigt fik etableret et enormt sammenhold og netværk, som vi senere i erhvervslivet var op imod. Det danske mindretal har aldrig udfoldet noget lignende.

Soldaterne

Store marchkolonner korn nordfra. Rundt omkring stod og lå soldaternes efterladenskaber. Min mor anede ikke, hvad vi legede med. Havde hun vidst det, havde hun omgående låst os inde. Det var bare spændende, og vi var heldige, at det ikke gik galt. Nogle kom dog ikke så godt fra det og blev såret alvorligt.

En dag var hele legepladsen ved Phillipsenblock fyldt med parkerede tyske militærlastbiler. Nogle af soldaterne havde fået skiftet uniformerne til civil, og derefter var de forsvundet mod syd. To soldater begyndte at male nogle af de camouflerede lastbiler med blå farve.

Flygtningene var inddelt i forskellige kategorier, som berettigede til forskellig understøttelse. I stedet for at benytte de officielle bogstavbetegnelser lavede man grin med måden, de var flygtet på. Østprøjserne havde »fortge-macht«. De fordrevne fra Polen havde »weggemacht«. Fra DDR området havde de »rubergemacht«. Den bombeskadede hjemmehørende befolkning var bare »plattgemacht« og de behøvede ingen understøttelse eller erstatning, fordi de havde beholdt hjemstavnen. (fodnote)

Det gjorde de ivrigt i flere dage. Derefter blev lastbilerne gemt bag ved Phillipsenblock. Sådan startede speditonsfirma »Dehn«. Andre firmaer i Slesvig havde en lignende baggrund.

Nogle af mødrene i kvarteret var i mellemtiden blevet enke. Hist og her fik en af de hjemrejsende soldater et nyt hjemsted. De nye husvenner blev kaldt »Onkel Vati«, en mærkelig forkert betegnelse, men det var jo lidt uvist, om de engang skulle være »Vati« eller forblive »Onkel«.

En skønne dag så vi de første engelske militærpatruljer i kvarteret med deres røde kasketter. De lugtede anderledes end de tyske soldater. Vi inspicerede deres uniformer, deres kridtede gamacher og bælte. Vi var jo allerede små militærekasperter. På en af markerne, med udsigt over den østlige del af Slien, havde englænderne parkeret deres lastbiler i ring og midt i rondellen etableret en radiomast. Dertil valfartede så nogle af de ældre piger i regelmæssig afstand. Hauptmarm Schultz' datter fra ved siden af var også med. Hauptmann Schultz begyndte at lugte som englænderne. Det var cigaretterne, fandt vi ud af. Han tyggede også tyggegummi. Os gav han ikke noget.

Nogle af rækkehusene blev beslaglagt. Beboerne blev flyttet til andre steder i Slesvig, og engelske soldater med familie flyttede ind. Fra vores stuevindue kunne vi iagttage dem. De fleste havde ingen gardiner foran vinduerne. Vi fik indtryk af, at de bare var helt normale-

En efterårsdag, mens jeg legede for mig selv, stod han pludselig foran mig. Jeg husker de store sorte støvler, hans sølvfarvede læderfrakke og det gule silkeklæde, han havde i reverset. Det var tegnet på, at han var frigivet fra amerikansk krigsfangenskab.

Vi var glade for, at han var kommet hjem. I vores aftenbøn havde vi dagligt bedt om, at han måtte komme helskindet hjem, men sådan konkret, som nu, og for bestandig, havde jeg egentlig ikke forestillet mig det. Jeg havde en svag fornæmmelse af, at min far forstyrrede.

Sult og kulde

Under fars kommando startede vi nu med at samle aks på markerne. Vi gennemgravede store markområder efter glemte kartofler. Alt spiseligt blev samlet, brombær, hyldebær, slåen, osv. Far fik fat i en portion sukkerroer. I tre dage blev der kogt sirup i grovkøkkenet. Jeg har ikke noget imod rødbeder, men når de i længere tid er det eneste på bordet, er det slut med fornøjelsen. Også dem havde han fået byttet sig til gunstigt. En tid lang fik vi roer i alle variationer. Som suppe, som mos, som gullasch i terninger eller ristet som kotelet. Jeg bliver stadigvæk næsten allergisk, bare jeg tænker på det.

Englænderne i nabolaget blev en eller to gange om ugen forsynet med fødevarer. Lastbilen som kom havde også køkkenaffald og tom emballage med, og den kørte ned til lossepladsen ved Holmer-Noor. Bilen blev altid forfulgt af en horde kvinder og børn. De sloges om madrester og den brændbare emballage.

Sommetider blev der også smidt konserves væk. Englænderne elskede at drille og hidse kvinderne op imod hinanden, når de narrede dem med det, der blev smidt væk. Jeg har selv med min bror rodet i affaldet. Det glemmer man aldrig. Når man gør det, så er man langt nede.

Det var en selvfølge, at et hvert lille stykke træ blev samlet op og taget med hjem. Tørv blev der først gravet i de efterfølgende år. Centralvarmeanlægget derhjemme blev sat ud af drift, for at vandet ikke skulle fryse. Der var ikke flere kul. Gas var der i en periode heller ikke, og strømmen blev afbrudt i timevis. Nede på vandværket blev der bygget en lille blikovn til os, som var egnet til at fyre med kvas. Min mor benyttede den i flere år.

Tidlig i 1946 blev der udlagt flere havearealer rundt omkring i byen, og parkanlæg og legepladser blev udstykket til have. I nærheden af huset dyrkede min far endda tobak. Vi fik høns og et par kaniner. Man skulle holde øje med dem, for at de ikke blev stjålet.

Mine forældres sindelag

Mit fornavn er ikke Adolf, Hermann, Joseph eller Heinrich. Mine forældre har altså ikke været særlige fans af de gutter. Det har jeg altid været meget taknemlig for.

Det er begrænset hvad jeg mod slutningen af krigen har opfattet om den politiske situation i a] almindelighed og i Sydslesvig i særdeleshed. Vores radioapparat havde flygtningekonen svedet af, da hun absolut engang skulle høre der Fihrer. Hun havde gjort et eller andet forkert. En lille svag blå røg fra apparatet animerede hende til at slukke en formentlig brand med en hel spand vand. Fra den tid af kunne der Fihrer ikke høres mere. Det tog ca. to år, inden alle nye stumper til radioen var samlet og kunne udskiftes.

En avis havde vi vist heller ikke i de år. Min far fik meget hurtigt efter krigen ansættelse som teknisk lærer ved »Berufsschule« i Slesvig. På vejen hjem kom han altid forbi Schleswiger Tageblatt, og dér kunne han jo

læse avisen i udstillingsmontren. Det var yderligere gratis, og gjorde købet af en avis overflødig. På den måde var han vist den bedst informerede i familien.

Kreis-Berufsschule lå dengang i nærheden af gymnasiet Domschule. Vi børn bragte ham på skift middagsmaden og fik på den måde lidt kendskab til forholdene på skolen. Pedellen hed Johannes Vollertsen, og han var kendt som socialdemokrat og dansksindet. Jeg så ham ofte sammen med far i det tomme klasseværelse, når jeg kom med suppe, grød eller andet sammenkogt i en lille blikspand. Skolen havde ikke centralvarme, som de andre skoler i Slesvig. I hvert klasseværelse stod en støbegodsovn. Vollertsen skulle derfor med kulsmand rundt gennem alle klasseværelser flere gange om dagen, derfor var der altid tid til en lille snak.

Han og far har vist diskuteret den politiske fremtid i Slesvig. Resultatet blev i hvert fald, at vi børn en skønne dag blev sendt i dansk skole, efter at min far også havde haft en længere samtale med den danske rektor Svend Johannsen. Min mor var dødsens ulykkelig, hun græd, men hun kunne ikke ændre noget som helst ved situationen. Løbet var kørt. Far havde truffet afgørelsen hen over hovedet på hende. Man forventede at Slesvig blev dansk, og så kunne man da godt allerede nu lære sproget. Samtidig var der den fordel, at der ikke var ansat nazister i den danske skole, sagde han. Min far havde altså truffet en afgørelse, men kun for os børn, hvorved forventningen, at Sydslesvig snart ville blive dansk, sikkert har spillet den altafgørende rolle.

Min far blev aldrig medlem i de danske organisationer SSF eller i SSW. Han var tysk embedsmand og socialdemokrat. Mor har senere lært sig dansk. Hun besøgte flittigt frk. Hillerøds dansktimer om aftenen på Ansgar-Skolen. Hun har læst Kaj Munk uden at skulle have hjælp, men hun turde aldrig tale det, fordi hun blandede engelske og italienske glosser ind i det hele, når hun blev nervøs. Siden 1961 var hun adressat for mit medlemskontingent til SSF. Hvornår hun i tredserne med kassereren fra distrikt Slesvig St. Jørgen blev enig om også at blive SSF-medlem ved jeg ikke, men hun blev det.

De første skoleår

Jeg startede inden krigen var forbi i den tyske Gallbergschule. Min første lærer, Herr Simon, havde et stort farvet hagekorsmærke på reverset. Det vigtigste var, at vi stod ret ved siden af skolebænken, når han kom. Vi heilede på kommando, sang »Die Fahne hoch« og hoppede op i bænken, når han skreg »Setzen!«. Vi skulle falde på halen på samme tidspunkt og det med smæld. Det måtte ikke lyde som en sæk kartofler, der blev tømt. Vi øvede det til perfektion. En skønne dag blev der malet et rødt kors på taget af skolen, og den blev omdannet til lazaret. Herefter havde vi fri fra skole i lang tid.

Min skolegang blev mere og mere kaotisk, indtil den gik helt i stå. Vi har sikkert været rundt på alle skoler i Slesvig, indtil vi kom på den danske skole. Den var etableret i en halvdel af Wilhelminenschule i

Lutherstrasse, og den omfattede også det gamle lærerseminarium ved siden af. Nogle skabe på gangene var grænsen til den tyske del af skolen. Fraternisering blev undgået ved at holde frikvarter på forskellige tider.

Hvad havde forandret sig for os? Nu var vi i vores gamle militærghetto blevet til »Landesverråter« og »Speckdånen«. På skolen var kun et par danske lærere, resten var tyskere. Vi heilede ikke, og vi sang ikke die Fahne hoch, ellers var alt som tidligere på Gallbergschule. Ret beset var de fleste lærere bare domptører, som kunne tumle en flok halvilde småbanditter i håblas overfyldte klasseværelser. De lignede alle min far. Wilhelminenschule var og blev det den altid har været, en prøjsisk tugteanstalt med rigelige klø.

Som danske lærere havde vi frk. Ingrid Hansen (i dag lever hun i Kalundborg og hedder Ingrid Sørensen) og rektor Jørgensen. Det var nu ikke ad den vej, at vi lærte mest dansk. Sproget lærte vi fantastisk hurtigt hos vore plejeforældre i Danmark i de lange sommerferier. Vi havde hjemve, da vi ankom med en seddel om halsen, men det havde vi på samme måde, da vi skulle derfra igen.

Kontakt til det danske

Rigtig anderledes blev det først, da vi kom på Ansgar-Skolen, hvor alle lærere, bortset fra tre, var danskere. Her oplevede vi noget helt uvant, der opstod nemlig et tillidsforhold til mange af lærerne. Det var lærere, som ikke stod i rampelyset i Sydslesvig.

Rektor, Svend Johannsen, var en vigtig person i det danske mindretal i Slesvig by. Hvad han konkret var engageret i, kunne jeg først læse om senere i en af hans bøger. Han demonstrerede med sin tilstedeværelse ved morgensang og ved opstillingen på skolegården efter frikvarter den absolutte, distancerede autoritet. Et køleskab udstråler mere hygge og varme, end han gjorde til daglig.

Vi fik ham først sent som lærer i historie i realklassen. Han var dygtig og vagte vores interesse for demokrati. Han var fuldstændig bidt af, at vi for enhver pris skulle tale dansk på skolegården, hvor tyske passanter kom forbi, når de skød genvej hen over Mikaeliskir-kegården. I en periode gik han endda så vidt, at han påbød alle elever at melde de kammerater til gårdvagten, som havde talt tysk. I protest begyndte vi at tale tysk, fuldt bevidst. Stikkerne kendte vi snart.

Den danske borgmester Hermann Clausens søn, som jeg holdt meget af, underviste os i tegning. På daværende tidspunkt begyndte jeg med pennetegning. Jeg tegnede alle slags motiver efter postkort. Rektor så, at jeg næsten var færdig med en tegning fra Slesvig Domkirke, set fra øst, fra Knud Lavardgade. Han ville meget gerne have den foræret. Den skulle hænge på hans kontor. Da jeg var færdig, afleverede jeg billedet hos hans sekretær på kontoret.

Dagen efter kom sekretæren til mig og returnerede tegningen. Rektor ville nu ikke have den. Jeg havde, uden at tænke over det, overført teksten fra postkortet - »Dorn, Schleswig«, - Umiddelbart, syntes jeg, kan

en tegning ikke blive dårligere, ud fra en lille tysk tekst på randen af den. Jeg kunne have rettet det, eller det kunne også tildækkes ved indramning. En sådan udvej stod ikke til diskussion. Han var skuffet eller måske fornærmet, men en personlig samtale blev undgået. Han var så uhyre dansknational, at han virkede helt prøjsisk.

En dag kom lærer Skadkær Pedersen i gymnastiksalen og gav os ordre om at møde op samme aften for at vi kunne blive informeret om EDE. Han var selv delingsfører, og den danske præst i Slesvig pastor Rommerdahl var dengang kredsfører. Gennem FDF fik vi danske venner. Vi deltog i lejrspor i Danmark. Vi var med til Marselisborglejrene, på Sletten ved Himmelbjerget, og andre steder. I FDF oplevede vi for første gang et fællesskab med danske kammerater. Vi var lige som de andre, vi bar alle den samme grå forbundsbluse med det blå tørklæde. Kun på skulderstroppen bar vi et lille bånd med betegnelsen, Slesvig.

Vores protektor i FDF var Kong Frederik. Han var afbildet på første side i FDF-sangbogen. Kong Frederik oplevede vi på et landsorkester-stævne i Sønderborg, da vi engang var på vej hjem fra en FDF lejr i Norge. Han var i FDF uniform og dirigerede hele hornmusikken. Det var enestående, han kunne høre hvert forkert trut og havde fat i vedkommende med det samme. Det var meget menneskeligt, og det fik en hel anden betydning, at han var i FDF sammen med os. Vi havde virkelig noget tilfælles med den danske konge. FDF betød også, at vi senere som patruljeførere overtog et ansvar, et ansvar for patruljen. De fleste af os kom fra hjem, hvor forældrene ikke mere fandt sammen efter krigen og ægteskaberne var, eller var på vej til at gå i stykker. FDF gav os et holdepunkt. Det med Vorherre var der ikke for meget af hjemme, og i det omfang der blev holdt en kort bøn eller gudstjeneste i lejren, blev det langsomt noget naturligt i vores hverdag. Vi blev i FDF også efter, at vi 1955 var kommet i lære i Slesvig.

Omkring 1953, da man allerede kunne se slutningen af vores skoletid, tilbød min far, at vi kunne flytte tilbage til den tyske skole for at få en anerkendt skoleeksamen. Det ville vi bestemt ikke! Først på daværende tidspunkt traf vi en personlig afgørelse.

Dansk eller tysk?

Et år før vi blev færdig med læretiden deltog vi i Marselisborglejren ved Århus med tre FDF patruljer fra Slesvig. Kredsfører i Slesvig var dengang Ansgar-Skolens viceskoleinspektør, Jørgen Maibom, som vi virkelig var god FDF-kammerat med, særlig efter endt skoletid.

På lejrpladsen var rejst et stort cirkustelt. Her blev der holdt foredrag om aftenerne. Mange danske missionærer holdt foredrag om deres virke i Afrika eller andre områder på kloden. En aften holdt Jørgen Maibom et foredrag om arbejdet for danskheden i Sydslesvig. Der svarede den ydre belastning, mente han, til de hårde kår missionærene var udsat for.

En missionærs kone fungerede som lejrante. Hun spurgte næste dag min bror, om han nu var dansk eller tysk. »Jeg er tysk statsborger fra Slesvig, og jeg er glad for at kunne være i FDF, indenfor et dansk kammeratskab/« svarede han. En halv dag senere kom min bror på vores lejrplads. Maibom må have haft en samtale med missionærens kone. Han var i hvert fald blevet splitter gal og havde sagt til min bror, at det var en uforskammethed at udtale sig, som han havde gjort. Hvis man mente noget sådant, så havde man ikke nogen ret til at være her mere.

Det ville vi ikke lade os sige. Begge afleverede vi vores forbunds-bluse og tog hjem. På hjemrejsen i Padborg skulle vi legitimere os overfor grænsepolitiet. Vi viste vores pas, og det var tysk.

Vi var vokset op i et ufredeligt miljø, vi havde måttet slås for at overleve, for at hævde os i det samfund vi var født ind i. Vi havde lært at være på vagt hele tiden, fordi vores omverden ikke mente det automatisk godt med os. Hjemme var det ikke påkrævet, dér kunne man slappe af og delvis slikke sine sår. Nu var FDF blevet vores »danske hjem«, derfor var oplevelsen en stor skuffelse, som gjorde ondt. Ud fra det der var sagt til os havde vi fornemmelsen af bare at blive benyttet som statistier.

Mine klassekammerater

Mine klassekammerater på Ansgar-Skolen kom næsten udelukkende fra tyske hjem. Deres familienavne havde ikke rod i det danske. Deres navne har jeg i en gammel liste.

Tyske navne:

Appel, Aust, **Brix**, Brinkmann, Dau, Duggen, Hamann, Hagge, Hartmann, Hoppmann, Huber, Huber, Irmén, Jahde-Babbe, Juchheim, Kieser, Kohrt, Konig, Kali, Kramer, Krarner, Kroplin, Kurpjuhn, Klister, Limbrecht, Lutz, Liitt, Machon, Marxen, Matzen, Meier, Nardello, Niehuus, Oelerich, Pawliczek, Reincke, Roh, Sand, Scharfenberg, Schmidt, Schmidt, Stolze, Will, Vollstedt.

44Stk.

Dansk-Slesvigske navne:

Behrendsen, Petersen, Petersen, Sorensen, Thomsen.

5Stk.

Danske navne:

Bundgård.

1Stk.

Vore lærere hed:

Christensen, Ditlefsen, Jensen, Jørgensen, Jørgensen, Lovrnan, Thomsen, Skadkær Pedersen, Stavgård-Nielsen, Maibom, Møller, Johannsen (Sydsl.), Petersen (Sydsl.), Clausen (Sydsl.)

Alle lærere har da vidst, hvad det var for elever de havde foran sig. Hvad ville de med os? Skulle vi blive danske, selvom man i Danmark ikke ville eje Sydslesvig? Hvordan skulle et sådant under blive til virkelighed? Hvad var formålet? Hvorfor skabte man ikke et sammenhold, en dansk folkegruppe i Sydslesvig med ligeberettigede medlemmer? Hvorfor har man ikke skabt et netværk, som kunne være os en støtte i det senere erhvervsliv? Vi blev ladet alene! Flygtningene havde derimod overalt deres sponsorer. Hvorfor har vi ikke etableret en klar status som danske sydslesvigere? En status som i det officielle Danmark er anerkendt, og som stiller os i en anden gruppe end den almindelige tysker? Er det tilfredsstillende, at man i almindelighed ved det første bekendtskab med en rigsdansker møder mere spontan velvilje, hvis man præsenterer sig som tysker, der har lært sig dansk, end hvis man meddeler, at man er dansk sydslesviger? Når min egen danske direktør og eneaktionær foretrak at præsentrere mig som tysker, eller i enkelte tilfælde som gammel FDF'er, så giver det noget at tænke over. Han var meget salgsorienteret, med fin fornemmelse for, hvad kunder kunne lide.

Slutbemærkning

Nede ved Elsegårde strand, på Djursland, stod jeg en dag med Freddy, en af sommerhus-naboerne. Vi kiggede efter vind og vejr. Vi snakker altid kun fisk.

»Det er for galt med de forbandede tyskere her, de stjæler snart alle vore fisk. Det er sgu for slemt med den horde. De yngler fanden banke mig, nu kommer også alle de østtyskere her.«

»Hov, hov, jeg har indtil nu ikke fanget mere end en håndfuld rødspætter. De 101) kr. til fiskekortet er langt fra tjent hjem.«

»Det er ikke dig jeg mener. - Du er jo næsten som vi. -Ja, ja, altså kun næsten. Hvis I virkelig var danske dernede, så havde I garanteret også fået lov til at fiske med garn, som vi andre. Har du fiskekort til det?«

»Nej,« sagde jeg, og jeg ville heller ikke fortælle ham, at jeg heller ikke er i besiddelse af en legitimation som dansk sydslesviger. Jeg kunne selvfølgelig fortælle ham en længere historie om, hvordan jeg følte mig dansk, eller hvordan jeg betragtede mig selv, hvilke særlige fortjenester der måske udmærkede mig som dansk, og alt det øvrige Sydslesvig-pladder og vås, der vælter frem i en sådan situation. Jeg gad ikke.

Jeg skal bare låne Freddy's garn og ikke trætte ham. Vi har nemlig fundet ud af, hvordan vi kan klare det med fiskerikontrollen. Freddy er en god dansk lystfisker, han ved alt om fisk og meget, meget lidt om sit eget lands historie. Jeg er glad for, at han er bleven en af mine mange danske venner.

Peter Huber

Født 1938 i Kiel, opvokset i Slesvig, dansk skolegang. Forældre: Peter Huber, major ved luftvåbenet, efter 1945 lærer ved Berufsschule i Slesvig, og Johanna født Stierstorfer, begge født i Miinchen, gift 1963 med Sabine Huber, dtr. af Eva Maria von Bercken (se side 240).